

ШПАНСКИ ЈЕЗИК

**Испитни каталог
за државну матуру у
школској години 2024/2025.**

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ИСПИТНИ КАТАЛОГ ЗА **ДРЖАВНУ МАТУРУ** У ШКОЛСКОЈ ГОДИНИ 2024/2025.
ШПАНСКИ ЈЕЗИК

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

САДРЖАЈ

УВОД	5
1. ВИШИ НИВО ИСПИТА	8
1.1. ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА	8
1.2. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	8
1.2.1. ИСПИТНА ЦЕЛИНА ЧИТАЊЕ	8
1.2.2. ИСПИТНА ЦЕЛИНА СЛУШАЊЕ	9
1.2.3. ИСПИТНА ЦЕЛИНА ПИСАЊЕ	10
1.3. СТРУКТУРА ИСПИТА	11
1.3.1. ИСПИТНА ЦЕЛИНА ЧИТАЊЕ	11
1.3.2. ИСПИТНА ЦЕЛИНА СЛУШАЊЕ	12
1.3.3. ИСПИТНА ЦЕЛИНА ПИСАЊЕ	13
1.4. ТЕХНИЧКИ ОПИС ИСПИТА	14
1.4.1. ТРАЈАЊЕ ИСПИТА	14
1.4.2. ИЗГЛЕД ИСПИТА И НАЧИН РЕШАВАЊА	14
1.4.3. ПРИБОР	15
1.5. ОПИС БОДОВАЊА	16
1.5.1. БОДОВАЊЕ ИСПИТНЕ ЦЕЛИНЕ ЧИТАЊЕ	16
1.5.2. БОДОВАЊЕ ИСПИТНЕ ЦЕЛИНЕ СЛУШАЊЕ	16
1.5.3. БОДОВАЊЕ ИСПИТНЕ ЦЕЛИНЕ ПИСАЊЕ	17
1.6. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА	21
1.6.1. ПРИМЕР ЗАДАТКА ПОВЕЗИВАЊА	21
1.6.2. ПРИМЕР КОМБИНОВАНОГ ЗАДАТКА ПОВЕЗИВАЊА И ДОПУЊАВАЊА	22
1.6.3. ПРИМЕР КОМБИНОВАНОГ ЗАДАТКА ВИШЕСТРУКОГ ИЗБОРА И ДОПУЊАВАЊА	23
1.6.4. ПРИМЕР ЗАДАТКА ВИШЕСТРУКОГ ИЗБОРА	24
1.6.5. ПРИМЕР ЗАДАТКА ПИСАНОГ ТЕКСТА	25
1.7. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТ	26
1.7.1. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТНУ ЦЕЛИНУ ЧИТАЊЕ	26
1.7.2. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТНУ ЦЕЛИНУ СЛУШАЊЕ	28
1.7.3. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТНУ ЦЕЛИНУ ПИСАЊЕ	29
2. ОСНОВНИ НИВО ИСПИТА	30
2.1. ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА	30

2.2. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	30
2.2.1. ИСПИТНА ЦЕЛИНА ЧИТАЊЕ	30
2.2.2. ИСПИТНА ЦЕЛИНА ПИСАЊЕ	31
2.2.3. ИСПИТНА ЦЕЛИНА СЛУШАЊЕ	32
2.3. СТРУКТУРА ИСПИТА	33
2.3.1. ИСПИТНА ЦЕЛИНА ЧИТАЊЕ	33
2.3.2. ИСПИТНА ЦЕЛИНА ПИСАЊЕ	34
2.3.3. ИСПИТНА ЦЕЛИНА СЛУШАЊЕ	35
2.4. ТЕХНИЧКИ ОПИС ИСПИТА	36
2.4.1. ТРАЈАЊЕ ИСПИТА	36
2.4.2. ИЗГЛЕД ИСПИТА И НАЧИН РЕШАВАЊА	36
2.4.3. ПРИБОР	37
2.5. ОПИС БОДОВАЊА	38
2.5.1. БОДОВАЊЕ ИСПИТНЕ ЦЕЛИНЕ ЧИТАЊЕ	38
2.5.2. БОДОВАЊЕ ИСПИТНЕ ЦЕЛИНЕ ПИСАЊЕ	38
2.5.3. БОДОВАЊЕ ИСПИТНЕ ЦЕЛИНЕ СЛУШАЊЕ	41
2.6. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА	42
2.6.1. ПРИМЕР ЗАДАТКА ПОВЕЗИВАЊА	42
2.6.2. ПРИМЕР КОМБИНОВАНОГ ЗАДАТКА ПОВЕЗИВАЊА И ДОПУЊАВАЊА	43
2.6.3. ПРИМЕР ЗАДАТКА ВИШЕСТРУКОГ ИЗБОРА	44
2.6.4. ПРИМЕР ЗАДАТКА КРАТКОГ ПИСАНОГ ТЕКСТА	45
2.7. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТ	46
2.7.1. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТНУ ЦЕЛИНУ ЧИТАЊЕ	46
2.7.2. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТНУ ЦЕЛИНУ ПИСАЊЕ	48
2.7.3. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТНУ ЦЕЛИНУ СЛУШАЊЕ	48
3. ДОДАЦИ	50
3.1. ОПИС ЈЕЗИЧКИХ САДРЖАЈА ЗА ВИШИ НИВО ИСПИТА	50
3.2. ОПИС ЈЕЗИЧКИХ САДРЖАЈА ЗА ОСНОВНИ НИВО ИСПИТА	54

УВОД

Испитни каталог за државну матуру из Шпанског језика темељни је докуменат испита у којем су наведени и објашњени циљеви, садржаји, критеријуми те начини испитивања и бодовања испита на вишем и на основном нивоу у школској години 2024/2025. Усклађен је са курикулумом наставног предмета Шпански језик за основне школе и гимназије¹ (у даљњем тексту: предметни курикулум) те је пре свега намењен кандидатима током припреме за државну матуру.

Испит државне матуре из Шпанског језика се може полагати као обавезни или изборни на оба нивоа. Испитом на основном нивоу испитују се темељна језичка знања и способности, а испитом на вишем нивоу испитују се језичка знања и способности која су важна за даљње школовање у образовним подручјима у којима је нужно поседовање вишег нивоа комуникацијске језичке компетенције.

Циљеви испита

Према предметном курикулуму учење и поучавање шпанског језика усмерено је на припрему ученика за самостални развој способности и вештина потребних за делотворну и контексту примерену комуникацију на шпанском језику у различитим животним ситуацијама.

Овладавањем шпанским језиком ученици развијају и међукултурну комуникацијску компетенцију која уз разумевање и уважавање других култура те поштовање културне различитости подразумева и сагледавање властите културе, шта придоноси личном и друштвеном развоју ученика.

Подстицањем на активирање личних потенцијала те на самосталну и критичку употребу различитих извора знања и примену делотворних стратегија учења ученику се пружа темељ за самостално управљање властитим учењем, а тиме и за делотворно целоживотно учење.²

Темељни су циљеви испита државне матуре из Шпанског језика проверити самосталну и тачну употребу језика у комуникацијским ситуацијама. Полазећи од спознаје да је језик средство комуникације, испитом се проверава способност разумевања, изражавања и употребе језика као система.

¹ NN, бр. 27/20. (11. 3. 2020), Одлука о доношењу курикулума за наставни предмет Шпански језик за основне школе и гимназије у Републици Хрватској [електронички извор].

² уп. предметни курикулум, поглавље А. Сврха и опис предмета и поглавље Б. Одгојно-образовни циљеви учења и поучавања [електронички извор].

Виши ниво испита из Шпанског језика усклађен је са предметним курикулумом од 1. до 4. разреда језичке гимназије (1 – 4. године учења).³

Основни ниво испита из Шпанског језика усклађен је са предметним курикулумом од 1. до 4. разреда опште, класичне, природно-математичке и гимназије за природне науке (1 – 4. године учења).⁴

Ако ученици стручних школа желе да полажу виши ниво, треба да прошире стечено знање садржајима гимназијског програма користећи се обавезном литературом. Гимназијски програм разликује се у захтевности, тј. обиму усвојености одређених језичких садржаја (граматичких и лексичких структура). Треба такође системски проширивати вокабулар везан за опште теме. Примери спроведених испита за виши и основни ниво кандидату дају јасан увид у разлике у садржају и облику испита на тим нивоима.

Испитни каталог подељен је у три дела. Прва два дела односе се на нивое и садрже по седам поглавља:

1. Подручја испитивања
2. Образовни исходи
3. Структура испита
4. Технички опис испита
5. Опис бодовања
6. Примери задатака
7. Припрема за испит.

У првом и другом поглављу наведено је шта се испитује у испиту. У првом поглављу наведена су подручја испитивања, а у другом образовни исходи⁵ односно кључна знања и вештине које кандидат треба да развије и усвоји.

У трећем, четвртном и петом поглављу описани су начин испитивања, структура и облик испита, примери задатака, врсте текстова, број задатака везаних за полазне текстове, начин решавања и бодовање задатака и испитних целина, удео испитних целина у испиту те критеријуми бодовања писаног текста. Наведене су лествице за бодовање и објашњена је њихова примена.

3 На темељу резултата до сада спроведених испита државне матуре те садржаја исхода у предметном курикулуму процењено је да виши ниво испита одговара нивоу B1 Заједничког европског референтног оквира за језике: учење, поучавање, вредновање (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment Companion Volume with New Descriptors, © Council of Europe, February 2018.).

4 На темељу резултата до сада спроведених испита државне матуре те садржаја исхода у предметном курикулуму процењено је да основни ниво испита одговара нивоу A2 Заједничког европског референтног оквира за језике: учење, поучавање, вредновање (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment Companion Volume with New Descriptors, © Council of Europe, February 2018.).

5 У образовним исходима преузетим из предметног курикулума направљене су језичке корекције према норми хрватског стандардног језика.

У шестом поглављу наведени су примери задатака са детаљним објашњењем, а у седмом поглављу изложено је на који се начин кандидати могу да припреме за успешно полагање испита.

Након прегледа нивоа следи трећи део Додаци. У том су делу наведени језички садржаји за сваки ниво.

1. ВИШИ НИВО ИСПИТА

1.1. ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА

Предметни курикулум са којим је овај испитни каталог усклађен структурисан је према следећим подручјима: *Комуникацијска језичка компетенција*, *Међукултурна комуникацијска компетенција* и *Самосталност у овладавању језиком*. Сва три подручја чине уравнотежену структуру целокупног предметног курикулума језика и полазиште су образовних исхода који се проверавају испитом државне матуре из Шпанског језика.⁶

Испитом на вишем нивоу проверава се комуникацијска језичка компетенција према предметном курикулуму за почетак учења шпанског језика у језичкој гимназији (четири године) у три језичке делатности, тј. потподручја: читању, слушању и писању. Према томе испит из Шпанског језика састоји се од три испитне целине: *Читање*, *Слушање* и *Писање*.

1.2. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ

У овом су поглављу за сваку језичку делатност наведени образовни исходи из подручја *Комуникацијска језичка компетенција* предметног курикулума. Исходи из подручја *Међукултурна комуникацијска компетенција* и *Самосталност у овладавању језиком*, који су предметним курикулумом предвиђени за вредновање наученог, у испиту се вреднују посредно кроз исходе из подручја *Комуникацијска језичка компетенција*.

Према предметном курикулуму сложеност текста зависи од квантитативних и квалитативних показатеља сложености и ученикову познавању теме текста. Квантитативни показатељи сложености односе се на обележја речи и реченица попут дужине, учесталости и сложености, а квалитативни показатељи на врсту текста, сложеност изложених идеја, стил аутора и начин на који је текст структурисан и представљен. По сложености се текстови деле на врло једноставне, једноставне, средње сложене и сложене.

1.2.1. Испитна целина *Читање*

Циљ је ове испитне целине испитати кандидатуву способност самосталног читања са разумевањем разноврсних аутентичних или у одређеној мери прилагођених текстова и проверити располаже ли кандидат потребним знањима и вештинама на рецептивном нивоу.

⁶ в. предметни курикулум, поглавље Ц. Структура - подручја предметног курикулума [електронички извор].

Према предметном курикулуму ученик:

- глобално и селективно разуме дуг и средње сложен прилагођен текст
- анализира одређене информације у тексту те их повезује са личним искуством
- препознаје хронолошки след догађаја
- уочава сложеније поруке у дугом и средње сложенем тексту
- разуме једноставне садржаје у медијима. (SŠ (2) ŠJ A.4.1.)

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој испитној целини испитује се може ли кандидат у писаном тексту различите дужине:

- да одреди основни смисао
- да утврди главне мисли
- да разликује поједине информације
- да закључује из имплицитне поруке
- да утврди логичке и сложеније значењске везе у тексту
- да предвиди садржај на темељу језичке организације текста.

1.2.2. Испитна целина *Слушање*

Овом се испитном целином испитују кандидатове вештине глобалног, селективног и детаљног разумевања слушаног текста изговореног разговетним стандардним језиком.

Према предметном курикулуму ученик:

- глобално и селективно разуме дуг и средње сложен прилагођен слушани текст
- разуме садржаје изговорене умереном брзином јасно и разговетно
- уочава сложеније поруке у дугом и средње сложенем тексту и препознаје основне намере саговорника
- препознаје хронолошки след догађаја. (SŠ (2) ŠJ A.4.1.)

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој испитној целини испитује се може ли кандидат у говореном тексту различите дужине:

- одредити основни смисао
- утврдити главне мисли
- разликовати поједине информације.

1.2.3. Испитна целина Писање

Циљ је ове испитне целине испитати кандидову способност примереног и тачног изражавања у писаним облицима језичких активности које се предузимају са сврхом испуњавања комуникацијских циљева дефинисаних у задатку.

Према предметном курикулуму ученик:

- пише средње дуг и средње сложен текст о познатим темама те описује лична искуства те истините или измишљене догађаје
- примењује правила писања кратких и једноставних текстова
- планира, уређује и организује текст те употребљава кохезивна средства
- самостално употребљава увежбана језичка средства у новим исказима. (SŠ (2) ŠJ A.4.4.)

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој испитној целини испитује се може ли кандидат:

- развити задану тему према садржајним одредницама и поткрепити главне мисли чињеницама и примерима
- смислено и логички организовати реченице и одломке у тексту те се притом користити уобичајеним начинима и средствима за повезивање и структурисање текста
- употребити примерене и правописно исправне лексичке структуре
- исправно употребити сложеније граматичке структуре.

1.3. СТРУКТУРА ИСПИТА

Испит из Шпанског језика на вишем нивоу састоји се од три испитне целине: *Читање*, *Слушање* и *Писање*.

У тексту који следи детаљно је описана структура сваке испитне целине.

1.3.1. Испитна целина *Читање*

Ова испитна целина састоји се од шест група задатака везаних за различите писане полазне текстове. Текстови укупно садрже приближно 1500 речи. Структура ове испитне целине приказана је у табели 1. За сваки испитивани исход наведено је којом ће се врстом задатака испитивати, на којој врсти полазног текста те колико је задатака везано за те текстове.

Табела 1. Структура испитне целине *Читање*

ГРУПА ЗАДАТАКА	ИСПИТИВАНИ ИСХОДИ	ВРСТЕ ЗАДАТАКА	ВРСТЕ ТЕКСТОВА	БРОЈ ЗАДАТАКА
1.	одредити основни смисао текста, утврдити главне мисли	задачи повезивања	врло кратки тематски повезани обавештајни или приповедни текстови (нпр. обавештења, огласи и сл.)	5
2.	одредити основни смисао текста, утврдити главне мисли, разликовати поједине информације, закључити из имплицитне поруке	задачи вишеструког избора (између три понуђена одговора)	врло кратки обавештајни или приповедни текстови (нпр. поруке, обавештења и сл.)	5
3.	одредити основни смисао текста, утврдити главне мисли, разликовати поједине информације, закључити из имплицитне поруке	задачи вишеструког избора (између четири понуђена одговора)	средње дуги обавештајни, приповедни или прилагођени књижевни текст (нпр. прича, новински чланак, одломак књижевног текста и сл.)	5
4.	утврдити логичке и сложеније значењске везе у тексту	комбиновани задаци повезивања и допуњавања	кратак обавештајни, приповедни или описни текст (нпр. новински чланак, прича и сл.)	5
5.	предвидети примерене лексичке јединице и граматичке структуре на темељу језичке организације текста	комбиновани задаци повезивања и допуњавања	кратак обавештајни, приповедни или описни текст (нпр. излагање, писмо и сл.)	7
6.	предвидети примерене лексичке јединице и граматичке структуре на темељу језичке организације текста	комбиновани задаци вишеструког избора (између четири понуђена одговора) и допуњавања	кратак обавештајни, приповедни или описни текст (нпр. писмо, излагање и сл.)	8

1.3.2. Испитна целина *Слушање*

Ова испитна целина састоји се од четири групе задатака везаних за различите слушане текстове. Текстови укупно садрже приближно 1300 речи. За сваки испитивани исход наведено је којом ће се врстом задатака испитивати, на којој врсти полазног текста те колико је задатака везано за те текстове.

Структура ове испитне целине приказана је у табели 2.

Табела 2. Структура испитне целине *Слушање*

ГРУПА ЗАДАТАКА	ИСПИТИВАНИ ИСХОДИ	ВРСТЕ ЗАДАТАКА	ВРСТЕ ТЕКСТОВА	БРОЈ ЗАДАТАКА
1.	одредити основни смисао текста, утврдити главне мисли	задаци повезивања	врло кратки тематски повезани обавештајни текстови (нпр. обавештења, савети и сл.)	6
2.	одредити основни смисао текста, утврдити главне мисли, разликовати поједине информације, закључити из имплицитне поруке	задаци вишеструког избора (између три понуђена одговора)	врло кратки обавештајни или разговорни текстови (нпр. обавештења, огласи, дијалози и сл.)	7
3.	разликовати поједине информације, закључити из имплицитне поруке	задаци вишеструког избора (између три понуђена одговора)	средње дуги обавештајни или приповедни текст (нпр. интервју, разговор и сл.)	6
4.	разликовати поједине информације, закључити из имплицитне поруке	задаци вишеструког избора (између три понуђена одговора)	дуги обавештајни, приповедни или описни текст (нпр. излагање)	6

1.3.3. Испитна целина Писање

Ова испитна целина састоји се од задатка писаног текста. Кандидат треба да обликује писани текст од **150** до **180** речи о заданој теми уз помоћ садржајних одредница за писање (натукница или питања).

Структура ове испитне целине приказана је у табели 3.

Табела 3. Структура испитне целине Писање

ИСПИТИВАНИ ИСХОДИ	ВРСТА ЗАДАТКА	ВРСТА ТЕКСТА	БРОЈ ЗАДАТАКА
<ul style="list-style-type: none"> развијати задану тему према садржајним одредницама, поткрепити главне мисли чињеницама и примерима смислено и логички организовати реченице и одломке у тексту те се притом користити уобичајеним начинима и средствима за повезивање и структурисање текста употребити примерене и правописно исправне лексичке структуре исправно употребити сложеније граматичке структуре 	обликовати средње дуг и средње сложен писани текст (од 150 до 180 речи)	писани текст (према садржајним одредницама)	1

1.4. ТЕХНИЧКИ ОПИС ИСПИТА

Технички опис испита подразумева трајање испита, изглед и начин решавања испита те прибор за решавање испита.

1.4.1. Трајање испита

Испит на вишем нивоу траје укупно **150 минута**.

За решавање испитне целине *Читање* предвиђено је **65 минута**.

За решавање испитне целине *Слушање* предвиђено је приближно **30 минута** укључујући и 5 минута за означавање одговора на листу за одговоре.

За решавање испитне целине *Писање* предвиђено је **55 минута**.

Испит није могуће положити ако се не приступи спроводењу сва три дела испита. Временик спровођења испита објављен је на мрежној страници Националног центра за вањско вредновање образовања (www.ncvvo.hr).

1.4.2. Изглед испита и начин решавања

Кандидат добија сигурносну кесицу у којој се налазе сви испитни материјали.

Читање

Од кандидата се очекује да пажљиво прочита упутства која ће следити током решавања испита. Важно је пажљиво прочитати та упутства јер је у њима назначен и начин означавања и уписивања тачних одговора.

Примери упутстава за решавање појединих врста задатака налазе се у поглављу *Примери задатака*.

У задацима испитне целине *Читање* кандидат мора да означи тачне одговоре знаком Х на листу за одговоре. Ако кандидат означи више од једног одговора, задатак ће се бодовати са 0 (нула) бодова без обзира на то шта међу означенима може бити и тачан одговор.

Слушање

Од кандидата се очекује да пажљиво прочита упутства која ће следити током решавања испита. Важно је пажљиво прочитати та упутства јер је у њима назначен и начин означавања и уписивања тачних одговора.

Примери упутстава за решавање појединих врста задатака налазе се у поглављу *Примери задатака*.

У задацима испитне целине *Слушање* кандидат мора да означи тачне одговоре знаком Х на листу за одговоре. Ако кандидат означи више од једног одговора, задатак ће се бодовати са нула (0) бодова без обзира на то шта меду означенима може бити и тачан одговор.

Провођење испитне целине *Слушање*:⁷

- Решавање овог дела испита траје око 30 минута укључујући и време за означавање одговора на листу за одговоре.
- Пре сваког задатка кандидат има паузу како би прочитао питања пре слушања.
- Сваки се текст слуша два пута.
- Док слуша текстове, кандидат означава одговоре у испитну књижицу, а на крају има 5 минута да своје одговоре означи на листу за одговоре.

Писање

У задатку писања кандидат може да употребљава лист за концепт, али затим мора свој писани текст читко да напише на лист за уредно писање који се налази у испитној књижици након странице са задатком. Садржај листа за концепт не бодује се. Текст на листу за уредно писање написан великим штампаним словима или нечитко бодоваће се са 0 (нула) бодова.

Ако кандидат погрешно, треба да прецрта нетачан одговор, стави га у заграду, напише тачан одговор и стави параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме) поред тачног одговора.

1.4.3. Прибор

Током писања свих делова испита допуштена је употреба само хемијске оловке којом се пише плавом или црном бојом и која се не може брисати, а није допуштена употреба коректора ни речника.

⁷ Након шта водитељ испитне просторије прочита упутства за ову испитну целину, укључује уређај за репродукцију снимке. Сви се текстови на снимци понављају два пута. Снимка укључује паузе за читање задатака те паузу за означавање одговора на листу за одговоре. Кандидат зато треба пажљиво да слуша упутства на снимци.

1.5. ОПИС БОДОВАЊА

У испиту на вишем нивоу могуће је остварити укупно **80** бодова. Бодови у свакој од три испитне целине чине у коначном резултату једну трећину.

Број бодова и удео испитних целина у испиту приказан је у табели 4.

Табела 4. Број бодова и удео испитних целина у испиту

ИСПИТНА ЦЕЛИНА	БРОЈ БОДОВА	УДЕО
Читање	35	1/3
Слушање	25	1/3
Писање	20	1/3
УКУПНО	80	1

Према наведеним уделима 35 бодова испитне целине *Читање* вреди као 25 бодова испитне целине *Слушање* или 20 бодова испитне целине *Писање*. Бодови се скалирају или пондерирају, тј. придаје им се различита тежина, односно вредност у укупном збиру бодова.

Коначан резултат израчунава се на следећи начин:

(постигнути бодови *Читање* / **35** + постигнути бодови *Слушање* / **25** + постигнути бодови *Писање* / **20**) * 80/3.

1.5.1. Бодовање испитне целине *Читање*

Бодови: Свако питање има један тачан одговор. Сваки тачно означен одговор на листу за одговоре доноси један бод. Ова испитна целина доноси укупно **35** бодова.

1 бод – тачан одговор

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора на листу за одговоре

Удео испитне целине у целом испиту: 1/3

1.5.2. Бодовање испитне целине *Слушање*

Бодови: Свако питање има један тачан одговор. Сваки тачно означен одговор на листу за одговоре доноси један бод. Ова испитна целина доноси укупно **25** бодова.

1 бод – тачан одговор

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора на листу за одговоре

Удео испитне целине у целом испиту: 1/3

1.5.3. Бодовање испитне целине Писање

Бодови: Ова испитна целина доноси укупно **20** бодова.

Текст на листу за уредно писање написан великим штампаним словима или нечитко бодоваће се са 0 (нула) бодова.

Удео испитне целине у целом испиту: 1/3

Писани текст оцењује се према **лествици за бодовање писаног текста** која укључује четири основна критеријума (в. табели 5.):

1. *Извршење задатка*
2. *Кохеренција и кохезија*
3. *Вокабулар*
4. *Граматика*

Критеријуми и елементи за бодовање писаног текста изведени су и прилагођени из илустративних лествица ZEROJ-а за вредновање извештаја и састава, развијања теме, доследности и повезаности, обима вокабулара и способности коришћења вокабулара те граматичке исправности.⁸

У тексту који следи објашњени су сви критеријуми.

Извршење задатка

Критеријум *Извршење задатка* одговара на следећа питања:

- Је ли тема довољно опширно разрађена с обзиром на све садржајне одреднице или с обзиром на само неке од њих?
- У којој су мери главне мисли и њихова подршка (објашњења, примери) релевантни у тексту?

Кохеренција и кохезија

Критеријум *Кохеренција и кохезија* одговара на следећа питања:

- У којој мери оцењивач може пратити ток кандидатових мисли?
- Јесу ли мисли логички повезане?
- Колико добро кандидат употребљава кохезивна средства⁹ у сврху повезивања својих мисли?

⁸ в. Заједнички европски референтни оквир за језике: учење, поучавање, вредновање (ZEROJ, Школска књига, Загреб, 2005), стр. 63, 115, 116. и 117, 128. и 129.

⁹ Кохезивна средства граматичка су и семантичка средства која повезују реченице, тј. исказе унутар текста (нпр. заменице, глаголска времена, лексичке везе, понављање реченичних структура, компарација, реченични везници, конектори итд.).

Вокабулар

Критеријум *Вокабулар* одговара на следећа питања:

- Какав је распон вокабулара? У којој мери кандидат понавља исте речи и изразе?
- До које мере погрешке у употреби / морфолошком облику / правопису утичу на разумевање текста?

Граматика

Критеријум *Граматика* одговара на следећа питања:

- Може ли кандидат употребљавати распон морфосинтактичких структура или се ослања на употребу једноставних морфосинтактичких структура?
- До које мере погрешке у употреби / морфолошком облику / правопису утичу на разумевање текста?

Лествица за бодовање писаног текста приказана је у табели 5.

Табела 5. Лествица за бодовање писаног текста

БРОЈ БОДОВА	ИЗВРШЕЊЕ ЗАДАТКА	КОХЕРЕНЦИЈА И КОХЕЗИЈА	ВОКАБУЛАР	ГРАМАТИКА
5	<ul style="list-style-type: none">• Сви су делови задане теме обимно и релативно уједначено разрађени.• Главне су мисли релевантне и њихова је подршка јасна и релевантна.	<ul style="list-style-type: none">• Сви су елементи и делови текста јасно повезани у смислену целину.• Делотворна је употреба различитих кохезивних средстава.	<ul style="list-style-type: none">• Широко је распон вокабулара за извршење задатка.• Појављују се погрешке у употреби/облику/правопису, али не утичу на лако разумевање текста.	<ul style="list-style-type: none">• Широко је распон морфосинтактичких структура за извршење задатка.• Појављују се погрешке у употреби/облику, али не утичу на лако разумевање текста.
4	<ul style="list-style-type: none">• Сви су делови задане теме разрађени, али један део недовољно опширно.• Главне су мисли релевантне, али неким недостигама је довољна подршка.	<ul style="list-style-type: none">• Добра је повезаност елемената и делова текста у смислену целину.• Примерена је употреба кохезивних средстава.	<ul style="list-style-type: none">• Дobar је распон вокабулара за извршење задатка.• Појављују се погрешке у употреби/облику/правопису и понекад утичу на лако разумевање текста.	<ul style="list-style-type: none">• Дobar је распон морфосинтактичких структура за извршење задатка.• Појављују се погрешке у употреби/облику које понекад утичу на лако разумевање текста.

БРОЈ БОДОВА	ИЗВРШЕЊЕ ЗАДАТКА	КОХЕРЕНЦИЈА И КОХЕЗИЈА	ВОКАБУЛАР	ГРАМАТИКА
3	<ul style="list-style-type: none"> Опширније су разрађени само неки делови задане теме. Главне су мисли релевантне, али је њихова подршка делимично релевантна или садржи пуно понављања. 	<ul style="list-style-type: none"> Ток мисли може се уочити упркос местимичним одступањима од логичког редоследа. Ограничена је употреба кохезивних средстава. 	<ul style="list-style-type: none"> Довољан је распон вокабулара за извршење задатка. Погрешке у употреби/облику/правопису узрокују тешкоће у разумевању, али се порука ипак може разумети. 	<ul style="list-style-type: none"> Кандидат се углавном ослања на једноставне и исте морфосинтактичке структуре уз повремени покушај употребе сложених структура. Погрешке у употреби/облику узрокују тешкоће у разумевању, али се порука ипак може разумети.
2	<ul style="list-style-type: none"> Два дела задане теме нису разрађена или су сви делови задане теме минимално разрађени. Главне су мисли довољно релевантне. 	<ul style="list-style-type: none"> Ток мисли слабо је уочљив. Доступна је употреба само једноставних кохезивних средстава. 	<ul style="list-style-type: none"> Ограничен је распон вокабулара или се великим делом не односи на задатак. Погрешке у употреби/облику/правопису узрокују тешкоће у разумевању, а порука се тешко може разумети. 	<ul style="list-style-type: none"> Ограничен је распон морфосинтактичких структура. Кандидат се често ослања на једноставне морфосинтактичке структуре. Погрешке у употреби/облику узрокују тешкоће у разумевању, а порука се тешко може разумети.
1	<ul style="list-style-type: none"> Текст садржи минималан осврт на све или само на поједине делове задане теме. Мисли највећим делом нису везане за тему или нема релевантне подршке. 	<ul style="list-style-type: none"> Ток мисли врло је слабо или никако уочљив. Врло је ограничена или непримерена употреба кохезивних средстава. 	<ul style="list-style-type: none"> Врло је ограничен распон вокабулара или је употреба вокабулара непримерена. Погрешке у употреби/облику/правопису онемогућују разумевање већине текста. 	<ul style="list-style-type: none"> Врло је ограничен распон морфосинтактичких структура или је употреба морфосинтактичких структура непримерена. Погрешке у употреби/облику онемогућују разумевање већине текста.
0	<ul style="list-style-type: none"> Кандидат не поседује језичку компетенцију на нивоу потребном за извршење задатка, шта је, међу осталим, видљиво и из дужине текста (нпр. текст садржи мање од 60 речи које се односе на задану тему). <p>ИЛИ</p> <ul style="list-style-type: none"> Садржај текста уопште не одговара заданој теми. 			

Текст који је добио нула (0) бодова за критеријум *Извршење задатка* због неповезаности садржаја са заданом темом не може добити бодове за остале критеријуме.

Текст који је добио нула (0) бодова за критеријум *Извршење задатка* због недовољне дужине не може добити више од два (2) бода за остале критеријуме.

Текст који је добио један (1) бод за критеријум *Извршење задатка* због минималног осврта на све или само поједине делове задане теме, мисли које највећим делом нису везане за тему или текст који је често тешко разумљив не може добити више од једног (1) бода за остале критеријуме.

Текст који је добио један (1) бод за критеријум *Извршење задатка* због недовољне дужине не може добити више од три (3) бода за остале критеријуме.

Текст који је добио два (2) бода за критеријум *Извршење задатка* не може добити више од четири (4) бода за остале критеријуме.

Објашњење

Кандидати треба да напишу текст од **150 до 180** речи.

Текст сме имати и више од 180 речи, али за њих не добива додатни број бодова.

Текст који има мање од 60 речи о заданој теми, добиће нула (0) бодова и не оцењује се с обзиром на остале критеријуме.

Ако је текст недовољне дужине, кандидату ће бити одузети бодови за критеријум *Извршење задатка* на следећи начин:

129 – 149 речи: 1 бод

108 – 128 речи: 2 бода

87 – 107 речи: 3 бода

60 – 86: 4 бода.

Бројење речи у писаном тексту

Речи се броје према принципу како их броји рачунар. Реч подразумева све посебне елементе текста одвојене празнином.

У број речи не убрајају се понављања и набрајања личних имена као и непотребно понављане речи и делови реченица, дословно преузети делови реченица или целе реченице из упутства задатка или из других задатака у испиту.

1.6. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА

У овом поглављу наведени су примери различитих врста задатака¹⁰ из испитних целина *Читање* и *Писање*. Уз сваки пример задатка наведени су упутство, тачан одговор, испитивани исход и начин бодовања. Испитна целина *Слушање* садржи задатке повезивања и задатке вишеструког избора (између три понуђена одговора) који су слични тим врстама задатака у испитној целини *Читање*.

1.6.1. Пример задатка повезивања

Ejercicio 1

Preguntas 1-5

Lee las informaciones sobre cinco cursos para jóvenes (1-5) y relaciónalas con su título correspondiente (A-G).

Hay dos letras de sobra. Marca tus respuestas en la hoja de respuestas.

- 1 Este curso trata temas sobre cómo permanecer protegido en redes Wi-Fi, cómo proteger tu información personal de ladrones de identidad y otros temas similares. Las clases van seguidas de cuestionarios para reforzar el aprendizaje.
- 2 Si la programación es la habilidad laboral del nuevo siglo, el uso correcto del idioma es la habilidad laboral de todos los tiempos. Por eso, este curso es ideal para personas que quieren aprender a comunicarse mejor, con más claridad y precisión.
- 3 En este curso aprenderás a programar, utilizando un lenguaje de programación visual que es tan fácil de usar que se usa para enseñar a los niños a crear videojuegos. A través de esta herramienta aprenderás los principios fundamentales de la computación.
- 4 Este curso está orientado a estudiantes de secundaria con interés en las funciones y comportamientos de la mente. El curso se propone ayudar a los estudiantes a analizar la motivación, personalidad y los procesos cognitivos, la plasticidad del cerebro y el concepto de inteligencia.
- 5 Si te resulta más importante comunicarte por escrito, en este curso aprenderás técnicas para escribir textos y comunicar tus ideas de una manera más efectiva, ya sea a través de correo electrónico, redes sociales o memorándums de trabajo.

A Curso de seguridad digital

B Introducción a la psicología

C Curso de motivación personal

D Introducción a la programación

E Corrección y estilo de la lengua

F Redacción para la comunicación

G Videojuegos para los estudiantes de secundaria

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 1 A, 2 E, 3 D, 4 B, 5 F

ИСПИТИВАНИ ИСХОД: одредити основни смисао, утврдити главне мисли

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор (укупно 5 могућих бодова)

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора на листу за одговоре

¹⁰ Примери и специфичности задатака у појединим испитним целинама могу се погледати на мрежној страници Националног центра за ваљско вредновање образовања на повезницама *Проведени испити* и *Испитни каталози за државну матуру 2023/2024*.

1.6.2. Пример комбинованог задатка повезивања и допуњавања

Ejercicio 5

Preguntas 21-27

Lee el siguiente texto y para cada pregunta (21-27) elige la opción más adecuada para completarlo (A-I). Hay **dos** letras **de sobra**.

Marca tus respuestas en la hoja de respuestas.

La ciudad y el transporte

El problema del transporte público hoy en día es un problema a nivel mundial. Actualmente, un 80 % de nuestra población reside (21) _____ y solo un 60 % utiliza el transporte público. Un 15 % viaja en coche y el resto usa moto o bicicleta. Centenares de personas que viven en (22) _____ se desplazan todos los días a los centros urbanos en los que trabajan. De ellos solo un 15 % utiliza el transporte público. Sin embargo, en el futuro se esperan cambios.

Se calcula que en unas décadas se producirá un desplazamiento masivo de la población urbana (23) _____ la compra o el alquiler de la vivienda en la ciudad es (24) _____ más caro. De este modo, miles de personas (25) _____ al campo para vivir. Por eso, los responsables del transporte público (26) _____ las comunicaciones entre las diversas poblaciones. Según nuestra información, ha aumentado un 10 % el presupuesto anual (27) _____ del transporte público. Esperemos que esta medida sea suficiente.

- A ya que
- B para que
- C cada vez
- D única vez
- E se trasladarán
- F para la mejora
- G en las ciudades
- H están mejorando
- I las zonas rurales

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 21 G, 22 I, 23 A, 24 C, 25 E, 26 H, 27 F

ИСПИТИВАНИ ИСХОД: предвидети примерене лексичке јединице и граматичке структуре на темељу језичке организације текста

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор (укупно 7 могућих бодова)

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора на листу за одговоре

1.6.3. Пример комбинованог задатка вишеструког избора и допуњавања

Ejercicio 6**Preguntas 28-35**

Lee el siguiente texto y para cada pregunta (21-27) elige la opción más adecuada para completarlo (A, B, C o D).

Marca tus respuestas en la hoja de respuestas.

Las Hoces del Duratón

Las Hoces del Duratón es un parque nacional español. Es uno de los lugares más sobresalientes de la (28) _____ ibérica. Este prolongado cañón del río Duratón (29) _____ barranco en algunos puntos alcanza una profundidad de más de cien metros, se encuentra en el norte de la provincia de Segovia. Para (30) _____ allí se sale por un camino de tierra que lleva hasta una capilla. Desde la capilla se puede contemplar el tramo (31) _____ bonito del río, que corre por las resacas tierras (32) _____ tonos ocres. También examinar las distintas (33) _____ de plantas silvestres. Desde la capilla se baja hasta la orilla del río de donde (34) _____ la belleza del paisaje. Además, las aguas (35) _____ del río y los distintos colores de las flores dan a este lugar un enorme atractivo.

28

- A ciencia
- B geografía
- C población
- D arquitectura

29

- A que
- B cual
- C cuyo
- D quien

30

- A venir
- B llegar
- C volver
- D detener

31

- A mucho
- B igual
- C tanto
- D más

32

- A a
- B de
- C por
- D para

33

- A** especies
- B** especias
- C** especímenes
- D** especialidades

34

- A** admira
- B** admiran
- C** se admira
- D** se admiran

35

- A** sucias
- B** turbias
- C** cristalinas
- D** contaminadas

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 28 B, 29 C, 30 B, 31 D, 32 B, 33 A, 34 C, 35 C

ИСПИТИВАНИ ИСХОД: предвидети примерене лексичке јединице и граматичке структуре на темељу језичке организације текста

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор (укупно 8 могућих бодова)

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора на листу за одговоре

1.6.4. Пример задатка вишеструког избора

Ejercicio 2

Pregunta 6

Lee los siguientes textos y para cada pregunta (6-10) elige la opción correcta (A, B o C). Marca tus respuestas en la hoja de respuestas.

California lleva ese nombre porque en el año 1535 la vista de lo que hoy es Baja California en México le trajo a Hernán Cortés el recuerdo de Calafia, un personaje de una narración popular española. La reina Calafia gobernaba una isla llamada California, situada cerca del Paraíso Terrenal.

Sus ejércitos estaban formados solo por mujeres. Sus armas eran de oro y, montadas en alimañas, capturaban a los hombres con el fin de mantener la especie.

¿Qué le inspiró a Hernán Cortés para dar el nombre a California?

- A** Las mujeres que la habitaban.
- B** Una historia tradicional.
- C** Un ejército femenino.

ТАЧАН ОДГОВОР: B

ИСПИТИВАНИ ИСХОД: разликовати поједине информације

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора на листу за одговоре

1.6.5. Пример задатка писаног текста

Escribe una redacción de **150 a 180** palabras contestando a las siguientes preguntas:

- ¿Qué tipo de música te gusta?
- ¿Prefieres escuchar discos o ir a conciertos?
- ¿Por qué?
- Describe tu concierto preferido.

Durante la semana no tengo mucho tiempo libre porque tengo que hacer los deberes para la escuela. Sin embargo, fines de semana hago muchas cosas. Me gusta salir con los amigos, ir al cine, pasear con mi perro, leer libros, hacer deporte etc.

Cada fin de semana hago otra actividad para no aburrirse de repetir siempre lo mismo. Me parece que sea bueno cambiar de las actividades porque, de esa manera, puedes tener nuevos conocimientos y encontrar nuevos amigos.

Pero de todas las actividades me gusta hacer deporte. Actualmente me dedico a correr y a nadar de vez en cuando.

Antes, cuando iba a la escuela primaria practicaba balonmano regularmente. Era miembro del equipo de balonmano de mi escuela. Tenía entrenamientos 3 veces a la semana y los fines de semana teníamos competiciones que se organizaban en mi escuela o íbamos a otras escuelas, incluso fuera de mi ciudad para jugar la partida. En ellos nos divertíamos mucho.

БОДОВАЊЕ: Према лествици за бодовање¹¹ овом би писаном тексту било додељено укупно 18 бодова.

Escribe una redacción de **150 a 180** palabras contestando a las siguientes preguntas:

- ¿Qué tipo de música te gusta?
- ¿Prefieres escuchar discos o ir a conciertos?
- ¿Por qué?
- Describe tu concierto preferido.

Durante la semana no tengo mucho tiempo libre porque tengo que hacer los deberes para la escuela. Sin embargo, los fines de semana hago muchas cosas. Me gusta salir con los amigos, ir al cine, dar largos paseos con mi perro, leer libros, hacer deporte etc.

Cada fin de semana hago otra actividad para no aburrirse de repetir siempre lo mismo. Me parece que es bueno cambiar de las actividades porque, de esa manera, puedes adquirir nuevos conocimientos y encontrar nuevos amigos.

Pero de todas las actividades prefiero hacer deporte. Actualmente me dedico a correr y a nadar de vez en cuando. Antes, cuando iba a la escuela primaria practicaba balonmano regularmente. Era miembro del equipo de balonmano de mi escuela. Tenía entrenamientos 3 veces a la semana y los fines de semana teníamos competiciones que se organizaban en mi escuela o íbamos a otras escuelas, incluso fuera de mi ciudad para jugar la partida. ¡Cómo me faltan esos viajes! En ellos nos divertíamos mucho. No importa si ganamos o perdimos la partida, al regreso siempre estábamos alegres porque pasamos el tiempo juntos.

БОДОВАЊЕ: Према лествици за бодовање овом би писаном тексту било додељено укупно 20 бодова.

¹¹ в. поглавље *Опис бодованја и објашњење уз лествицу за бодованје писаног текста*

1.7. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТ

Да би се успешно припремили за испит државне матуре из Шпанског језика на вишем нивоу, кандидати би требали детаљно проучити испитни каталог.

Наставницима напомињемо да се припрема кандидата испит не разликује знатно од метода и поступака којима се служе у поучавању шпанског језика. Треба пронаћи одговарајући однос између активности које су усмерене на поучавање језика и активности које претпостављају добру припремљеност кандидата за испит. Акценат у сваком случају стално треба да буде на поучавању јер ће само тако кандидат стећи довољан ниво комуникацијске језичке компетенције у шпанском језику да би положио испит на вишем нивоу.

Литература за припрему испита из Шпанског језика на вишем нивоу су уџбеници и приручници које је прописало и одобрило Министарство знаности, образовања и младих (www.mzom.gov.hr).

Начин полагања испита државне матуре као и мере које се изричу у случају недозвољеног понашања ученика су прописани Правилником о полагању државне матуре (*Narodne novine*, 1/13, 41/19, 127/19, 55/20, 53/21 и 126/21).

1.7.1. Припрема за испитну целину *Читање*

Током наставног процеса кандидати углавном имају доста могућности за развијање способности разумевања текста читањем. Упркос томе, треба их подстицати на самостално читање текстова из различитих извора – књига, дневних новина, часописа и интернета који је посебно популаран медиј и доступан већини кандидата.

Припрема за овај део испита укључује системско развијање кандидатових способности глобалног, селективног и детаљног разумевања текста читањем, освешћивање о процесу читања те поучавање кључним стратегијама решавања појединих типова задатака.

За успешност у испитној целини *Читање* није потребно разумети све речи и граматичке структуре. Потребно је разумети кључне речи и одвојити битне од небитних информација.

Стога се препоручава да се увежбава разумевање непознатих речи уз помоћ контекста, творбе речи (префикси и суфикси) и сл. Познавање организације и структуре текста (одломци, елементи кохезије и кохеренције, структура одломка) такође помаже кандидатима у разумевању текста.

За успешно решавање задатака вишеструког избора потребно је кандидатима скренути пажњу да пре читања текста прочитају питања, а затим да прочитају текст и у њему пронађу аргументе за избор тачног одговора. Врло је битно упозорити кандидате да су и ометачи логички повезани са садржајем текста те да им само пажљиво читање текста, нарочито у случају имплицитних значења, може помоћи у избору тачног

одговора. Означавање више од једног одговора у поједином питању неће им донети бодове.

И у задацима повезивања треба пажљиво прочитати питања која су у облику изјавних или упитних реченица, израза и сл., а затим потражити у текстовима кључне речи или изразе који повезују питања и текстове.

И у овим је задацима нужно обратити пажњу на садржај ометача и њихов број те потцртати кључне речи у тексту на темељу којих кандидат мисли да је понуђени одговор и тачан одговор. То кандидату олакшава одабир правог одговора и омогућује бржу проверу решења.

За успешно решавање комбинованих задатака потребно је прво прочитати цели текст те посебну пажњу обратити на језички садржај испред и иза празнина. Након тога међу понуђеним одговорима треба одабрати језички садржај који по свом значењу и граматичким обележјима одговара контексту.

Будући да овај део испита садржи већи број задатака које треба решити у заданом времену, кандидатима треба скренути пажњу на исправну расподелу времена за решавање појединих задатака. Добро би било да на почетку овог дела испита погледом пређу преко свих задатака и утврде који су им задаци лакши, а који тежи те се прво посвете решавању лакших задатака, шта ће их мотивисати за решавање преосталих, тежих задатака. То штеди време.

Како бити успешан у испитној целини *Читање*?

Кандидатима се саветује:

- пажљиво читање упутстава за сваки задатак
- пажљиво читање текста/текстова и питања у одређеном задатку
- примену одговарајућих стратегија за поједину врсту задатка
- решавање задатака који нису решени током првог читања
- пажљиво означавање одговора на листу за одговоре.

1.7.2. Припрема за испитну целину *Слушање*

Део испита посвећен провери разумевања текста слушањем кандидатима у правилу сматрају тежим делом испита. Међутим, системска и квалитетна припрема кандидата може знатно да ублажи па и отклони њихов страх од овог дела испита.

Врло важни елементи припреме кандидата за овај део испита су:

- развијање кандидатових способности разумевања слушањем
- освешћивање кандидата о процесу слушања
- поучавање кандидата стратегијама за успешно решавање задатака којима се проверава разумевање текста слушањем.

Важан фактор у развијању кандидатових способности слушања је освешћивање кандидата о процесу слушања. Кандидати ће процес слушања, али и сам процес решавања одређених врста задатака најлакше разумети кроз разговор о томе како су решили одређена питања у задатку. Битно је да у том разговору постану свесни како врло често није потребно разумети сваки глас, слог, сваку реч, фразу или реченицу да би се разумело значење текста као целине. У том је смислу добро кандидате упозорити да се не узнемире ако не чују или не разумеју одређену реч. Треба да наставе слушати текст, да покушају разумети општу поруку и њу повежу са оним шта мисле да је речено.

Упознатост са поступком и стратегијама решавања разних задатака за проверу разумевања текста слушањем кључан је предуслов успешности у овом делу испита.

Пре сваког првог слушања текста, кандидати имају времена да прочитају упутство и питања у задатку. Ту чињеницу треба да добро искористе јер упутства садрже битне информације о теми коју ће слушати и о томе шта се од њих очекује у поједином задатку. Постављена питања упућују на садржај слушаног текста и на редослед којим ће чути тражене информације.

Кандидате треба упозорити да питања морају решавати већ током првог слушања текста, а да друго слушање искористе за решавање питања која су пропустили и за проверу тачности својих решења. Битно је да кандидати реше сва питања, чак и када нису сигурни шта су чули или разумели.

И на крају, врло је важно кандидатима објаснити поступак преписа одговора на посебан лист за одговоре. Непажња или непотребна журба могу довести до погрешака при препису одговора, а тиме и до непотребног губитка бодова у овом делу испита.

Како бити успешан у испитној целини *Слушање*?

Кандидатима се саветује:

- пажљиво читање упутстава и питања сваког задатка пре слушања
- решавање задатака током првог слушања те надопуњавање решења током другог слушања
- пажљиво означавање одговора на листу за одговоре.

1.7.3. Припрема за испитну целину *Писање*

Кандидати пре свега треба да развијају навику писања, тј. шта више и чешће да увежбавају писање различитих текстуалних врста. Изузетно је важно након сваког задатка дати кандидатима повратну информацију о успешности њиховог рада.

С обзиром на то да је давање повратне информације врло захтеван и дуготрајан посао, свакако треба размислити и о могућности да си кандидати међусобно дају повратну информацију, шта се показало изузетно делотворно.

Кандидати треба да обрате посебну пажњу на читање и деобу задатка. Неиспуњавање дела задатка може знатно да умањи успешност у испитној целини *Писање*. Успешност у испитној целини *Писање* укључује и познавање различитих текстуалних врста, нпр. писама, извештаја, блогова и сл.

Од кандидата се очекује познавање различитих текстуалних врста.

Кандидате треба упутити на повезаност планирања и успешности обављања задатка. Анализа неколико примера може врло успешно да појасни ту повезаност.

Кандидате треба упутити на важност читког и уредног рукописа те их такође треба упозорити на нужност провере и евентуалних исправака пре предаје готових писаних текстова. Рад у паровима и међусобно коментарисање радова током увежбавања показало се врло делотворном методом. Корисно је кандидатима ограничити време за решавање задатка. Исправно распоређивање времена један је од кључних фактора за успех у испитној целини *Писање*.

Како бити успешан у испитној целини *Писање*?

Кандидатима се саветује:

- пажљиво читање упутстава за задатак
- размишљање о заданој теми и бележење неких идеја
- организовање идеја и писање концепта задатка у натукницама
- писање целовитог текста задатка
- читање текста и провера је ли задатак у потпуности извршен
- поновно читање текста и провера јесу ли задовољени сви критерији према лествици за бодовање.

2. ОСНОВНИ НИВО ИСПИТА

2.1. ПОДРУЧЈА ИСПИТИВАЊА

Предметни курикулум са којим је овај испитни каталог усклађен структурисан је према следећим подручјима: *Комуникацијска језичка компетенција*, *Међукултурна комуникацијска компетенција* и *Самосталност у овладавању језиком*. Сва три подручја чине уравнотежену структуру целокупног предметног курикулума Шпанског језика и полазиште су образовних исхода који се проверавају испитом државне матуре из Шпанског језика.¹²

Испитом на основном нивоу проверава се комуникацијска језичка компетенција према предметном курикулуму за четворогодишње почетно учење шпанског језика у три језичке делатности, тј. потподручја: читању, слушању и писању. У складу са тим испит из Шпанског језика састоји се од три испитне целине: *Читање*, *Писање* и *Слушање*.

2.2. ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ

У овом су поглављу за сваку језичку делатност наведени образовни исходи из подручја *Комуникацијска језичка компетенција* предметног курикулума. Исходи из подручја *Међукултурна комуникацијска компетенција* и *Самосталност у овладавању језиком*, који су предметним курикулумом предвиђени за вредновање наученог, у испиту се вреднују посредно кроз исходе из подручја *Комуникацијска језичка компетенција*.

Према предметном курикулуму сложеност текста зависи од квантитативних и квалитативних показатеља сложености и ученикову познавању теме текста. Квантитативни показатељи сложености односе се на обележја речи и реченица попут дужине, учесталости и сложености, а квалитативни показатељи на врсту текста, сложеност изложених идеја, стил аутора и начин на који је текст структурисан и представљен. Текстови се према сложености деле на врло једноставне, једноставне, средње сложене и сложене.

2.2.1. Испитна целина *Читање*

Циљ је ове испитне целине испитати кандидатуву способност самосталног читања са разумевањем разноврсних аутентичних или у одређеној мери прилагођених текстова и проверити располаже ли кандидат потребним знањима и вештинама на рецептивном нивоу.

Према предметном курикулуму ученик:

- глобално и селективно разуме средње дуг и једноставан прилагођен текст

¹² в. предметни курикулум, поглавље Ц. Структура – подручја предметног курикулума [електронички извор].

- уочава сложеније односе у тексту
- анализира одређене информације у тексту те их повезује са личним искуством
- препознаје хронолошки ток догађаја
- разуме једноставне садржаје у медијима. (SŠ (2) ŠJ A.4.1.)

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој испитној целини испитује се може ли кандидат у писаном тексту различите дужине:

- да одреди основни смисао
- да утврди главне мисли
- да разликује поједине информације
- да закључи из имплицитног значења
- да утврди логичке и сложеније значењске везе у тексту
- да предвиди садржај на темељу језичке организације текста.

2.2.2. Испитна целина Писање

Циљ је ове испитне целине проверити кандидату способност примереног и тачног изражавања у писаним облицима језичких активности које се предузимају са сврхом испуњавања комуникацијских циљева дефинисаних у задатку.

Према предметном курикулуму ученик:

- пише средње дуг и једноставан текст на познате теме и описује догађаје из личног искуства у садашњем, прошлом и будућем времену у складу са језичком нормом
- примењује правила писања кратких и једноставних текстова
- самостално употребљава увежбана језичка средства у новим исказима
- планира, уређује и организује текст те употребљава једноставна кохезивна средства
- исправно пише познате и учестале речи те релативно тачно употребљава интерпункцијске знакове. (SŠ (2) ŠJ A.4.4.)¹³

13 Наведени образовни исходи приближно одговарају садржају дескриптора у лествицама за доследну и повезану писану продукцију те лексичку и граматичку компетенцију на ниво A2 ZEROJ-а, стр. 62. и 63., 115., 116. и 117. и 129.

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој испитној целини испитује се може ли кандидат:

- да обликује смислено и логички организован и разумљив текст неформалног стила према садржајним одредницама и да поткрепи главне мисли примерима
- да исправно употреби једноставна везна и друга језичка средства примерена текстуалној врсти, комуникацијској сврси и односу између писца и читаоца.

2.2.3. Испитна целина *Слушање*

У овој се испитној целини испитују кандидатове вештине глобалног, селективног и детаљног разумевања слушаног текста изговореног разговетним стандардним језиком.

Према предметном курикулуму ученик:

- глобално и селективно разуме средње дуг и једноставан прилагођен слушани текст
- разуме садржаје изговорене умереном брзином јасно и разговетно и препознаје основне намере саговорника
- анализира одређене информације у тексту и повезује их са личним искуством
- препознаје хронолошки ток догађаја
- разуме једноставне садржаје у медијима. (SŠ (2) ŠJ A.4.1.)

Шта се испитује?

С обзиром на наведене образовне исходе, у овој испитној целини испитује се може ли кандидат у говореном тексту различите дужине:

- да одреди основни смисао
- да утврди главне мисли
- да разликује поједине информације.

2.3. СТРУКТУРА ИСПИТА

Испит из Шпанског језика на основном нивоу састоји се од три испитне целине: *Читање, Писање и Слушање*.

У тексту који следи детаљно је описана структура сваке испитне целине.

2.3.1. Испитна целина *Читање*

Ова испитна целина састоји се од шест група задатака везаних за различите полазне текстове. Текстови укупно садрже приближно 1000 речи. Структура ове испитне целине приказана је у табели 6. За сваки испитивани исход наведено је којом ће се врстом задатака испитивати, на каквој врсти текстова те колико је задатака везано за тај текст.

Табела 6. Структура испитне целине *Читање*

ГРУПА ЗАДАТАКА	ИСПИТИВАНИ ИСХОДИ	ВРСТЕ ЗАДАТАКА	ВРСТЕ ТЕКСТОВА	БРОЈ ЗАДАТАКА
1.	одредити основни смисао текста, утврдити главне мисли	задачи повезивања	врло кратки тематски повезани обавештајни текстови (нпр. огласи, савети и сл.)	5
2.	одредити основни смисао текста, утврдити главне мисли, разликовати поједине информације, закључити из имплицитне поруке	задачи вишеструког избора (између три понуђена одговора)	врло кратки обавештајни или приповедни текстови (нпр. огласи, поруке и сл.)	5
3.	одредити основни смисао текста, разликовати поједине информације, закључити из имплицитне поруке	задачи вишеструког избора (између три понуђена одговора)	кратки обавештајни, приповедни или описни текст (нпр. новински чланак, прича, коментар и сл.)	5
4.	утврдити логичке и сложеније значењске везе у тексту	комбиновани задачи повезивања и допуњавања	врло кратак обавештајни, приповедни или описни текст (нпр. новински чланак, коментар, прича и сл.)	5
5.	предвидети примерене лексичке јединице и граматичке структуре на темељу језичке организације текста	комбиновани задачи повезивања и допуњавања	врло кратак обавештајни, приповедни или описни текст (нпр. новински чланак, коментар, прича, писмо и сл.)	5
6.	предвидети примерене лексичке јединице и граматичке структуре на темељу језичке организације текста	комбиновани задачи вишеструког избора (између три понуђена одговора) и допуњавања	врло кратак обавештајни, приповедни или описни текст (нпр. писмо, новински чланак, коментар, прича и сл.)	5

2.3.2. Испитна целина Писање

Ова испитна целина састоји се од задатка кратког писаног текста.

Кандидат треба да обликује кратки писани текст (нпр. приватно писмо, електроничку пошту и слично) дужине од **60 до 80** речи:

- уз помоћ садржајних одредница за писање (натукница или питања) и/или
- уз помоћ вербалног предлошка (нпр. поруке, писма, огласа и сл.).

Садржајне одреднице за писање (натукнице или питања) односе се на делове теме о којој кандидат треба да пише, а вербални предлошак подстицај је за размишљање и/или је језичка помоћ при разради теме.

У упутству за писање прецизирају се комуникацијска ситуација, текстуална врста, тема, потенцијални читалац и однос аутора текста и читаоца. Задатак је у складу са темама¹⁴.

Структура ове испитне целине приказана је у табели 7.

Табела 7. Структура испитне целине Писање

ИСПИТИВАНИ ИСХОДИ	ВРСТА ЗАДАТКА	ВРСТА ТЕКСТА	БРОЈ ЗАДАТАКА
<ul style="list-style-type: none">♦ обликовати смислено и логички организован и разумљив текст неформалног стила према садржајним одредницама и поткрепити главне мисли примерима♦ исправно употребити једноставна везна и друга језичка средства примерена текстуалној врсти, комуникационој сврси и односу између писца и читаоца	обликовати кратак и једноставан писани текст од 60 до 80 речи	кратки писани текст (према садржајним одредницама)	1

¹⁴ в. поглавље Додаци

2.3.3. Испитна целина Слушање

Ова испитна целина састоји се од четири групе задатака везаних за различите слушане текстове. Текстови укупно садрже приближно 900 речи. Структура ове испитне целине приказана је у табели 8. За сваки испитивани исход наведено је којом ће се врстом задатака испитивати, на каквој врсти текста те колико је задатака везано за те текстове.

Табела 8. Структура испитне целине Слушање

ГРУПА ЗАДАТАКА	ИСПИТИВАНИ ИСХОДИ	ВРСТЕ ЗАДАТАКА	ВРСТЕ ТЕКСТОВА	БРОЈ ЗАДАТАКА
1.	одредити основни смисао текста, утврдити главне мисли	задаци повезивања	врло кратак тематски повезани обавештајни текстови (нпр. поруке, огласи и сл.)	5
2.	разликовати поједине информације	задаци вишеструког избора (између три понуђена одговора)	врло кратки обавештајни или разговорни текстови (нпр. обавештења, поруке, дијалози и сл.)	5
3.	разликовати поједине информације	задаци вишеструког избора (између три понуђена одговора)	средње дуги разговорни текст (нпр. разговор, интервју)	5
4.	разликовати поједине информације	задаци вишеструког избора (између три понуђена одговора)	средње дуги обавештајни или приповедни текст (нпр. излагање)	5

2.4. ТЕХНИЧКИ ОПИС ИСПИТА

Технички опис испита подразумева трајање испита, изглед и начин решавања испита те прибор за решавање испита.

2.4.1. Трајање испита

Испит из Шпанског језика траје укупно **100 минута**.

Испитне целине *Читање* и *Писање* проводе се заједно, а за њихово решавање предвиђено је **75 минута**.

За решавање испитне целине *Слушање* предвиђено је приближно **25 минута** укључујући и 5 минута за означавање одговора на листу за одговоре.

Испит није могуће положити ако се не приступи спроводењу оба дела испита.

Временик спровођења испита објављен је на мрежној страници Националног центра за вањско вредновање образовања (www.ncvvo.hr).

2.4.2. Изглед испита и начин решавања

Кандидат добија сигурносну кесицу у којој се налазе сви испитни материјали.

Читање и Писање

Од кандидата се очекује да пажљиво прочита упутства која ће следити током решавања испита. Важно је пажљиво прочитати та упутства јер је у њима назначен и начин означавања и уписивања тачних одговора.

Примери упутстава за решавање појединих врста задатака налазе се у поглављу *Примери задатака*.

У задацима испитне целине *Читање* кандидат мора да означи тачне одговоре знаком Х на листу за одговоре. Ако кандидат означи више од једног одговора, задатак ће се бодовати са 0 (нула) бодова без обзира на то шта меду означенима може бити и тачан одговор.

У задатку кратког писаног текста кандидат може да употребљава лист за концепт, али затим мора текст читко написати на лист за уредно писање који се налази у испитној књижици након странице са задатком. Садржај листа за концепт не бодује се. Текст на листу за уредно писање написан великим штампаним словима или нечитко бодоваће се са 0 (нула) бодова.

Слушање

Од кандидата се очекује да пажљиво прочита упутства које ће следити током решавања испита. Важно је пажљиво прочитати та упутства јер је у њима назначен и начин означавања и уписивања тачних одговора.

Примери упутстава за решавање појединих врста задатака налазе се у поглављу *Примери задатака*.

У задацима испитне целине *Слушање кандидат* мора да означи тачне одговоре знаком X на листу за одговоре. Ако кандидат означи више од једног одговора, задатак ће се бодовати са нула (0) бодова без обзира на то шта меду означенима може бити и тачан одговор.

Провођење испитне целине *Слушање*¹⁵:

- Решавање овога дела испита траје око 25 минута укључујући време за препис одговора на лист за одговоре.
- Пре слушања текста кандидат чита упутства за решавање задатка и питања у задатку.
- Сваки се текст слуша два пута.
- Док слуша текстове, кандидат пише одговоре у испитну књижицу, а на крају има 5 минута да их препише на лист за одговоре.

Ако кандидат погрешно, треба да прецрта нетачан одговор, стави га у заграду, напише тачан одговор и стави параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме) поред тачног одговора.

2.4.3. Прибор

Током писања свих делова испита на основном нивоу допуштена је употреба само хемијске оловке којом се пише плавом или црном бојом и која се не може брисати, а није допуштена употреба коректора ни речника.

¹⁵ Након шта водитељ испитне просторије кандидату прочита упутства за ову испитну целину, укључује уређај за репродукцију снимке. Сви се текстови на снимци понављају два пута. Снимка укључује паузе за читање задатака те паузу за означавање одговора на листу за одговоре. Кандидат зато треба да пажљиво слуша упутства на снимци.

2.5. ОПИС БОДОВАЊА

У испиту на основном нивоу могуће је остварити укупно **65** бодова. Остварени бодови у свакој од три испитне целине чине одређени удео у укупном резултату.

Број бодова и удео испитних целина у испиту приказан је у табели 9.

Табела 9. Број бодова и удео испитних целина у испиту

ИСПИТНА ЦЕЛИНА	БРОЈ БОДОВА	УДЕО
Читање	30	40 %
Писање	15	30 %
Слушање	20	30 %
УКУПНО	65	100 %

Бодови се скалирају или пондерирају, тј. придаје им се различита тежина, односно вредност у укупном збиру бодова. Коначан резултат израчунава се на следећи начин:

$$\begin{aligned} & [(0.4 * \text{постигнути бодови Читање} / 30) \\ & + (0.3 * \text{постигнути бодови Писање} / 15) \\ & + (0.3 * \text{постигнути бодови Слушање} / 20)] * 65. \end{aligned}$$

2.5.1. Бодовање испитне целине Читање

Бодови: Свако питање има један тачан одговор. Сваки тачно означен одговор на листу за одговоре доноси један бод. Ова испитна целина доноси укупно **30** бодова.

1 бод – тачан одговор

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора на листу за одговоре

Удео испитне целине у целом испиту: 40 %

2.5.2. Бодовање испитне целине Писање

Бодови: Ова испитна целина доноси укупно 15 бодова.

Удео испитне целине у целом испиту: 30 %

Текст на листу за уредно писање написан великим штампаним словима или нечитко бодоваће се са 0 (нула) бодова.

Кратки писани текст оцењује се према лествици за бодовање која укључује два основна критеријума:

1. Извршење задатка
2. Језик.

Критеријум *Извршење задатка* одговара на питање да ли је кандидат написао текст према упутствима за писање, а критеријум *Језик* одговара на питање са којом се лакоћом може разумети шта је кандидат написао.

Наведени се критеријуми детаљно описују низом описивача.

Лествица за бодовање кратког писаног текста приказана је у табели 10.

Табела 10. Лествица за бодовање кратког писаног текста¹⁶

БРОЈ БОДОВА	ИЗВРШЕЊЕ ЗАДАТКА	БРОЈ БОДОВА	ЈЕЗИК
5	Постоји одговор на све три садржајне одреднице.	10	Текст је потпуно разумљив. Широко је распон вокабулара и структура. Потпуно је примерена употреба вокабулара и структура уз могуће мање истоврсне погрешке.
		9	Текст је потпуно разумљив. Врло је добар распон вокабулара и структура. Потпуно је примерена употреба вокабулара и структура уз понеке мање истоврсне погрешке.
4	Нејасно је постоји ли одговор на три или две садржајне одреднице.	8	Текст је лако разумљив. Добар је распон вокабулара и структура. Примерена је употреба вокабулара и структура уз учестале мање истоврсне погрешке.
		7	Текст је лако разумљив. Добар је распон вокабулара и структура. Примерена је употреба вокабулара и структура уз велики број мањих истоврсних погрешака.
3	Постоји одговор на две садржајне одреднице.	6	Текст је разумљив. Довољан је распон вокабулара и структура. Углавном је примерена употреба вокабулара и структура уз понеке мање разноврсне погрешке.
		5	Текст је разумљив. Довољан је распон вокабулара и структура. Углавном је примерена употреба вокабулара и структура уз учестале мање разноврсне погрешке.
2	Нејасно је постоји ли одговор на две садржајне одреднице или на једну садржајну одредницу.	4	Местимично је теже разумљив текст. Ограничен је распон вокабулара и структура. Делимично је примерена употреба вокабулара и структура уз велики број мањих разноврсних погрешака.
		3	Местимично је теже разумљив текст. Ограничен је распон вокабулара и структура. Делимично је примерена употреба вокабулара и структура уз мање разноврсне и понеке веће погрешке.
1	Постоји одговор на једну садржајну одредницу.	2	Већим је делом тешко разумљив текст. Врло је ограничен распон вокабулара и структура. Углавном је непримерена употреба вокабулара и структура уз мање разноврсне и учестале веће погрешке.
		1	У целини је тешко разумљив текст. Врло је ограничен распон вокабулара и структура. Углавном је непримерена употреба вокабулара и структура уз мање разноврсне погрешке и велики број већих погрешака.

¹⁶ Погрешке из лествице за бодовање односе се на погрешке у употреби/облику/правопису. Употреба вокабулара и структура подразумева употребу у контексту

БРОЈ БОДОВА	ИЗВРШЕЊЕ ЗАДАТКА	БРОЈ БОДОВА	ЈЕЗИК
0	Постоји делимичан одговор на једну садржајну одредницу. ИЛИ Садржај текста не односи се ни у једном свом делу на задану тему или је текст неразумљив. ИЛИ Текст садржи мање од 30 речи које се односе на задану тему. ИЛИ Кандидат је преписао текст или делове текста из испитне целине Читање.		

Текст који је добио 4 бода за критеријум *Извршење задатка* не може добити више од 8 бодова за критеријум *Језик*.

Текст који је добио 3 бода за критеријум *Извршење задатка* не може добити више од 6 бодова за критеријум *Језик*.

Текст који је добио 2 бода за критеријум *Извршење задатка* не може добити више од 4 бода за критеријум *Језик*.

Текст који је добио 1 бод за критеријум *Извршење задатка* не може добити више од 2 бода за критеријум *Језик*.

Текст којем недостају сви елементи текстуалне врсте, нпр. за писмо – место и датум, освловљавање, поздрав и потпис одузима се један (1) бод од критеријума *Извршење задатка*.

Објашњење

Кандидат треба да напише текст од **60 до 80** речи. Сме написати и више од прописаног броја речи, али за већи број речи од прописаног неће добити додатне бодове.

Ако текст не садржи број речи који је прописан за основни ниво, кандидату ће бити одузети бодови за критеријум *Извршење задатка* на следећи начин:

40 – 59 речи: 1 бод

за мање од 40 речи: 2 бода.

Ако кандидат напише мање од 30 речи на задану тему, добиће нула (0) бодова.

Бројење речи

Речи се броје према принципу како их броји рачунар. Реч подразумева све посебне елементе текста одвојене празнином.

У број речи убраја се уводни поздрав и завршетак писма, а не убрајају се понављања, набрајања, лична имена као и непотребно понављане речи и делови реченица, дословно преузети делови реченица или целе реченице из упутства задатка или из других задатака у испиту.

2.5.3. Бодовање испитне цјелине Слушање

Бодови: Свако питање има један тачан одговор. Сваки тачно означен одговор на листу за одговоре доноси један бод. Ова испитна целина доноси укупно **20** бодова.

1 бод – тачан одговор

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора на листу за одговоре

Удео испитне целине у целом испиту: 30 %

2.6. ПРИМЕРИ ЗАДАТАКА

У овом поглављу наведени су примери различитих врста задатака¹⁷ из испитних целина *Читање* и *Писање*. Уз сваки пример задатка наведени су упутство, тачан одговор, испитивани исход и начин бодовања.

Испитна целина *Слушање* садржи задатке повезивања и задатке вишеструког избора (између три понуђена одговора) који су слични тим врстама задатака у испитној целини *Читање*.

2.6.1. Пример задатка повезивања

Ejercicio 1

Preguntas 1-5

Lee los textos sobre cómo internet ha cambiado nuestras vidas (1-5) y relaciónalos con los títulos correspondientes (A-F).

Hay una letra de sobra. Marca la respuesta correcta en la hoja de respuestas.

Ejemplo: (0→G)

- 0 Si queremos un vestido nuevo o una estantería, hoy en día no tenemos que ir a los centros comerciales. Solo hay que sentarse en el sofá y hacer un *clic*.
- 1 El correo electrónico y las redes sociales nos permiten relacionarnos con otras personas de todos los lugares del mundo sin necesidad de estar físicamente presentes.
- 2 Por su parte, los blogs se han convertido en un importante medio para contar experiencias y expresar opiniones.
- 3 Solo con teclear en un buscador conseguimos lo que nos interesa conocer: noticias, moda, dietas, direcciones, etc.
- 4 La televisión ha dejado de ocupar la mayor parte de nuestro tiempo de ocio. Actualmente pasamos más horas en Internet que delante de la televisión.
- 5 Internet ofrece múltiples oportunidades académicas para estudiar a distancia: cursos en línea, tutorías virtuales, etc.

- A Trabajo a distancia
- B Formación en la red
- C Diversión en internet
- D Acceso a la información
- E Formas de comunicarnos
- F Nuevos diarios personales
- G Compra en línea

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 0 G, 1 E, 2 F, 3 D, 4 C, 5 B

ИСПИТИВАНИ ИСХОД: одредити основни смисао, утврдити главне мисли

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор (укупно 5 могућих бодова)

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора на листу за одговоре

¹⁷ Примери и специфичности задатака у појединим испитним целинама могу се погледати на мрежној страници Националног центра за вањско вредновање образовања на повезницама *Проведени испити* и *Испитни каталози за државну матуру 2023/2024*.

2.6.2. Пример комбинованог задатка повезивања и допуњавања

Ejercicio 5**Preguntas 21-25**

Lee el siguiente texto y para cada pregunta (21-25) elige la opción más adecuada para completarlo (A-G). Hay **una** letra **de sobra**. Marca tus respuestas en la hoja de respuestas.

Ejemplo: (0→H)

¡Hola, Sergi! ¿Qué tal? ¿Por qué no viniste como habíamos quedado? Te (0) _____ un concertazo. ¡Qué pena! La banda Estrella Poniente (21) _____ un concierto fantástico en la Plaza Mayor de mi ciudad para celebrar el décimo (22) _____ del Colectivo Rap Levante. Actualmente están haciendo una gira de promoción de su último CD. Han actuado en casi todas las ciudades del país. Su música (23) _____ un concepto musical muy interesante caracterizado por (24) _____ puro sonido oriental en el que se notan influencias de hip hop. Tocarón las canciones de su (25) _____ trabajo discográfico, que van a editar exclusivamente en Internet y que será gratuito. ¡Qué ganas de escucharlo! Podríamos hacerlo juntos.
Un abrazo, Carlos

A dio

B hay

C el más

D mínimo

E próximo

F presenta

G aniversario

H has perdido

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 0 H, 21 A, 22 G, 23 F, 24 C, 25 E

ИСПИТИВАНИ ИСХОД: предвидети примерене лексичке јединице и граматичке структуре на темељу језичке организације текста

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор (укупно 5 могућих бодова)

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора на листу за одговоре

2.6.3. Пример задатка вишеструког избора

Ejercicio 3

Preguntas 11-15

Lee el siguiente texto y para cada pregunta (11-15) elige la opción correcta (A, B o C). Marca la respuesta correcta en la hoja de respuestas.

Un barrio valenciano

Mucha gente visita Valencia durante todo el año y disfruta de su arquitectura autóctona y oferta cultural. Es una ciudad cosmopolita. Sus barrios llevan nombres muy interesantes de diferentes orígenes. Ruzafa debe su nombre a la palabra árabe jardín. Es uno de los barrios históricos de la ciudad de Valencia. Es multiétnico; aquí los valencianos siempre han convivido con los árabes. Últimamente la población sudamericana está creciendo. Se nota una mezcla de lenguas y culturas y se mantiene un respeto mutuo. El barrio es muy vivo y próximo al centro de la ciudad. Es bellísimo en primavera cuando los naranjos están floreciendo. Hay muchas actividades culturales y festivas en la calle durante el verano. En la calle se organiza una variedad de conciertos, exposiciones y recitales, para la gente de todas las edades. Abundan restaurantes y cafés en los que los locales y sus huéspedes disfrutan de la gastronomía rica valenciana e internacional.

11 ¿Cuál es el origen del nombre del barrio Ruzafa?

- A** Oriental.
- B** Romano.
- C** Valenciano.

12 ¿Quiénes son los últimos que llegaron a vivir al barrio?

- A** Árabes.
- B** Sudamericanos.
- C** Norteamericanos.

13 ¿A quiénes respetan los habitantes de este suburbio?

- A** Solo a los residentes nuevos.
- B** A todos los residentes del barrio.
- C** Únicamente a los residentes antiguos.

14 ¿Dónde está el barrio?

- A** Lejos del centro.
- B** Cerca del centro.
- C** En el mismo centro.

15 ¿Cuándo se organizan actividades callejeras en Ruzafa?

- A** Durante la primavera.
- B** Durante todo el año.
- C** Durante el verano.

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 11 C, 12 B, 13 A, 14 B, 15 C

ИСПИТИВАНИ ИСХОД: разликовати поједине информације

БОДОВАЊЕ: 1 бод – тачан одговор (укупно 5 могућих бодова)

0 бодова – нетачан одговор, одговор није означен или је означено више одговора на листу за одговоре

2.6.4. Пример задатка кратког писаног текста

Lee el recado de Gino, tu amigo italiano.
Escríbele a Gino respondiendo a todas sus preguntas.
Escribe una carta de **60 a 80** palabras.

Hola:

¿Cómo estás? Las vacaciones han terminado y estamos de nuevo en la escuela. ¿Cómo pasaste tus vacaciones? ¿A dónde fuiste? ¿Qué hiciste?

Saludos,

Gino

Hola Gino:

¿Qué tal? Yo estoy muy bien.

He pasado unas vacaciones maravillosas con un grupo de amigos.

Estuvimos en España estudiando español. Visitamos Madrid y Toledo, conocimos a mucha gente de todo el mundo y salimos mucho. Nos encantó la comida española, especialmente la paella y las tapas.

Lo pasé muy bien y estoy preparado para el nuevo año escolar, especialmente para las clases de español.

Nos vemos pronto, saludos,

Pedro

БОДОВАЊЕ: Према лествици за бодовање¹⁸ овом би тексту било додељено укупно 15 бодова.

¹⁸ в. поглавље *Опис бодовања* и објашњење уз лествицу за бодовање кратког писаног текста

2.7. ПРИПРЕМА ЗА ИСПИТ

Да би се успешно припремили за испит државне матуре из Шпанског језика на основном нивоу, кандидати би требали да детаљно проуче испитни каталог.

Наставницима напомињемо да се припрема кандидата за испит не разликује пуно од метода и поступака којима се служе у поучавању шпанског језика. Треба пронаћи одговарајући однос између активности које су усмерене на поучавање језика и активности које претпостављају добру припремљеност кандидата за испит. Акценат у сваком случају стално треба да буде на поучавању јер ће само тако кандидат стећи довољан ниво комуникацијске језичке компетенције у шпанском језику да би положио испит на жељеном нивоу.

Литература за припрему испита државне матуре из Шпанског језика на основном нивоу су уџбеници и приручници које је прописало и одобрило Министарство знаности, образовања и младих (www.mzom.gov.hr).

Начин полагања испита државне матуре као и мере које се изричу у случају недозвољеног понашања ученика су прописани Правилником о полагању државне матуре (*Narodne novine*, 1/13, 41/19, 127/19, 55/20, 53/21 и 126/21).

2.7.1. Припрема за испитну целину *Читање*

Током наставног процеса кандидати углавном имају доста могућности за развијање способности разумевања текста читањем. Упркос томе, треба их подстицати на самостално читање текстова из различитих извора – књига, дневних новина, часописа и интернета који је посебно популаран медиј и доступан је већини кандидата.

Припрема за овај део испита укључује системско развијање кандидатових способности глобалног, селективног и детаљног разумевања текста читањем, освешћивање о процесу читања те поучавање кључним стратегијама решавања појединих типова задатака.

За успешност у испитној целини *Читање* није потребно разумети све речи и граматичке структуре. Потребно је разумети кључне речи и одвојити битне од небитних информација.

Зато се препоручава да се увежбава разумевање непознатих речи уз помоћ контекста, творбе речи (префикси и суфикси) и сл. Познавање организације и структуре текста (одломци, елементи кохезије и кохеренције, структура одломка) такође помаже кандидатима у разумевању текста.

За успешно решавање задатака вишеструког избора потребно је кандидатима скренути пажњу да пре читања текста прочитају питања, а затим да прочитају текст и у њему пронађу аргументе за избор тачног одговора. Врло је битно упозорити кандидате да су и ометачи логички повезани са садржајем текста те да им само пажљиво читање текста, нарочито у случају имплицитних значења, може да помогне у избору тачног

одговора. Означавање више од једног одговора у поједином питању неће им донети бодове.

И у задацима повезивања потребно је пажљиво прочитати питања која су у облику изјавних или упитних реченица, израза и сл., а затим потражити у текстовима кључне речи или изразе који повезују питања и текстове.

И у овим је задацима нужно обратити пажњу на садржај ометача и њихов број те потцртати кључне речи у тексту на темељу којих кандидат мисли да је понуђени одговор и тачан одговор. То кандидату олакшава избор правог одговора и омогућује бржу проверу решења.

За успешно решавање комбинованих задатака потребно је прво прочитати цели текст те посебну пажњу обратити на језички садржај испред и иза празнине. Након тога је међу понуђеним одговорима потребно одабрати језички садржај који по свом значењу и граматичким обележјима одговара контексту.

Будући да овај део испита садржи већи број задатака које треба решити у заданом времену, кандидатима треба скренути пажњу на исправну расподелу времена за решавање појединих задатака. Добро би било да на почетку овог дела испита погледом пређу преко свих задатака и утврде који су им задаци лакши, а који тежи те се прво посвете решавању лакших задатака, шта ће их мотивисати за решавање преосталих, тежих задатака. То штеди време.

Како бити успешан у испитној целини *Читање*?

Кандидатима се саветује:

- пажљиво читање упутстава за сваки задатак
- пажљиво читање текста/текстова и питања у одређеном задатку
- примена одговарајућих стратегија за поједину врсту задатка
- решавање задатака који нису решени током првог читања
- пажљиво означавање одговора на лист за одговоре.

2.7.2. Припрема за испитну целину *Писање*

Кандидати пре свега треба да развију навику писања, тј. да шта више и чешће увежбавају писање различитих текстуалних врста. Изузетно је важно након сваког задатка дати кандидатима повратну информацију о успешности њиховог рада. С обзиром на то да је давање повратне информације врло захтеван и дуготрајан посао, свакако треба размислити и о могућности да си кандидати међусобно дају повратну информацију, шта се показало изузетно делотворно.

Кандидати треба да обрате посебну пажњу на читање и деобу задатка. Неиспуњавање дела задатка може значајно умањити успешност у испитној целини *Писање*. Успешност у испитној целини *Писање* укључује и познавање различитих текстуалних врста, нпр. честитки, порука, позивница, писама, извештаја, блогова и сл.

Кандидате треба упутити на повезаност планирања и успешности обављања задатка. Анализа неколико примера може врло успешно објаснити ту повезаност.

Кандидате треба упутити на важност читког и уредног рукописа те их такође треба упозорити на нужност провере и евентуалних исправака пре предаје готових писаних текстова. Рад у паровима и међусобно коментарисање радова током увежбавања показало се врло делотворном методом. Корисно је кандидатима ограничити време за решавање задатка. Исправно распоређивање времена један је од кључних фактора за успех у испитној целини *Писање*.

Како бити успешан у испитној целини *Писање*?

Кандидату се саветује:

- пажљиво читање упутстава за задатак
- размишљање о заданој теми и бележење неких идеја
- организовање идеја и писање концепта задатка у натукницама
- писање целовитог текста задатка
- читање текста и провера да ли је задатак у потпуности извршен
- поновно читање текста и провера јесу ли задовољени сви критеријуми према лествици за бодовање.

2.7.3. Припрема за испитну целину *Слушање*

Део испита посвећен провери разумевања текста слушањем кандидати у правилу сматрају тежим делом испита. Међутим, системска и квалитетна припрема кандидата може значајно ублажити па и отклонити њихов страх од овог дела испита.

Врло важни елементи припреме кандидата за овај део испита су:

- развијање кандидатових способности разумевања слушањем
- освешћивање кандидата о процесу слушања

- поучавање кандидата стратегијама за успешно решавање задатака којим се проверава разумевање текста слушањем.

Важан фактор у развијању кандидатових способности слушања је освешћивање кандидата о процесу слушања. Кандидати ће процес слушања, али и сам процес решавања одређених врста задатака најлакше разумети кроз разговор о томе како су решили одређена питања у задатку. Битно је да у томе разговору постану свесни како врло често није потребно разумети сваки глас и слог те сваку реч, фразу или реченицу да би се разумело значење текста као целине. Због тога би било добро кандидате упозорити да се не требају узнемиравати ако не чују или не разумеју одређену реч. Треба да наставе слушати текст, покушају разумети општу поруку и повежу је са оним шта мисле да је речено.

Упознатост с поступком и стратегијама решавања различитих задатака којима се проверава разумевање текста слушањем кључан је предуслов успешности у овом делу испита.

Пре сваког првог слушања текста кандидати имају времена прочитати упутство и питања у задатку. Ту чињеницу треба да добро искористе јер упутства садрже битне информације о теми коју ће слушати и о томе шта се од њих очекује у поједином задатку. Постављена питања упућују на садржај слушаног текста и на редослед којим ће чути тражене информације.

Кандидате треба упозорити да питања морају решавати већ током првог слушања текста, а да друго слушање треба да искористе за решавање питања која су пропустили и за проверу тачности својих решења. Битно је да кандидати реше сва питања, чак и када нису сигурни шта су чули или разумели. И на крају, врло је важно кандидатима објаснити поступак преписа одговора на посебан лист за одговоре. Непажња или непотребна журба могу довести до погрешака при препису одговора, а тиме и до непотребног губитка бодова у овоме делу испита.

Како бити успешан у испитној целини *Слушање*?

Кандидатима се саветује:

- пажљиво читање упутстава и питања сваког задатка пре слушања
- решавање задатака током првог слушања те надопуњавање решења током другог слушања
- пажљиво означавање одговора на листу за одговоре.

3. ДОДАЦИ

3.1. ОПИС ЈЕЗИЧКИХ САДРЖАЈА ЗА ВИШИ НИВО ИСПИТА

Тематска подручја

1. Лични идентитет

- представљање и описивање себе и других
- важни догађаји у приватном животу
- планирање будућности
- биографија

2. Породица

- чланови уже и шире породице
- односи у ужој и широј породици
- важни догађаји у породици и породичне прославе

3. Свакодневица

- свакодневне активности
- становање
- одећа

4. Друштвени живот

- спортске активности, забава, игре, хобији, музика, излети
- изласци, спортске приредбе, концерти и изложбе
- организација слободног времена

5. Путовање, туризам

- организовање путовања; возни ред и сналажење на станици или на аеродрому
- врсте превозних средстава
- туристичка понуда и потражња
- промотивни летци, плакати, туристички каталози, културна понуда

6. Прехрана

- храна и пиће, оброци, врсте ресторана
- врсте продавница и производи
- омиљена јела и рецепти
- специјалитети Шпаније, Хиспанске Америке и Хрватске
- здрава прехрана
- поремећаји прехране

7. Здрав живот

- брига за здравље, нега тела, хигијенске навике
- здрав начин живота
- болести и незгоде
- зависности, стрес, лечење

8. Животна средина

- заштита животне средине
- однос према животињама
- атмосферске прилике
- живот на селу и у граду
- знаменитости и однос према споменичкој баштини
- иницијативе за заштиту животне средине
- утицај климатских промена на природу, атмосферске промене и саобраћај

9. Наука, уметност, технологија и медији

- штампа, радио, телевизија, интернет, кинематографија
- друштвене мреже
- зависност од технологије
- технологија и здравље, улога технологије у свакодневном животу
- однос према књизи
- научници и научна истраживања
- издавачка делатност

10. Привреда

- врсте занимања, огласи за запослење, услужне делатности
- типични хиспански производи и робне марке

- однос према новцу и куповању
- огласи и промотивне поруке
- предузетништво
- популарна занимања

11. Актуелне друштвене и културолошке теме

- пријатељство, односи међу младима, односи међу младима и одраслима
- запошљавање младих
- равноправност полова, живот у вишекултурној заједници
- јавне службе и волонтирање
- европске и светске институције за младе
- млади и активизам
- миграције

12. Образовање и свет рада

- школске активности и живот у школи
- школски предмети и изваннаставне активности
- учење страних језика и вишејезичност
- важност учења страних језика
- школски систем
- одабир студија
- разговор за посао

13. Хиспански свет и Хрватска

- симболи, знаменитости, личности и догађаји
- обичаји и благодани
- национална гастрономија

Граматичке структуре

- Именица и придев
- Компарација придева
- Апсолутни суперлатив (-ísimo)
- Прилози
- Лична заменица – субјекат (облици и употреба)

- Лична заменица – индиректни и директни објекат
- Рефлексивна заменица
- Присвојни придеви и заменице
- Показни придеви и заменице
- Упитни придеви и заменице
- Односне заменице
- Неодређени придеви и заменице
- Одређени и неодређени члан; сажимање члана са предлозима *a* и *de*; употреба
- Предлози *a*, *en*, *de*, *por*, *para* (систематизација)
- Главни и редни бројеви
- Контрастивна употреба глагола *ser* и *estar*
- Безлични облик глагола *haber* – *hay*
- Герундив (творба и употреба; *estar* + *gerundio*)
- Глаголске перифразе (*Perífrasis verbal*: *tener que* + инфинитив; *hay que* + инфинитив, *ir a* + инфинитив)
- Глаголске перифразе (*Perífrasis verbal*: *volver a* + инфинитив; *acabar de* + инфинитив; *seguir* + герундив; *dejar de* + инфинитив)
- Глаголи који изражавају промену (*Verbos de cambio*: *volverse*, *llegar a ser*, *hacerse*, *ponerse*, *convertirse*)
- Презент
- Перфекат (*Pretérito perfecto actual*)
- Аорист (*Preterito indefinido*)
- Имперфекат (*Pretérito imperfecto*)
- Плусквамперфекат (*Pretérito pluscuamperfecto*)
- Контрастивна употреба прошлих времена + прилози времена
- Императив
- Коњунктив презента (творба и употреба)
- Футур (*Futuro absoluto*)
- Кондиционал (*Futuro hipotético*)
- Зависне реченице (узрочне, временске, намерне и реалне условне)

3.2. ОПИС ЈЕЗИЧКИХ САДРЖАЈА ЗА ОСНОВНИ НИВО ИСПИТА

Тематска подручја

1. Лични идентитет

- представљање и описивање себе и других
- важни догађаји у приватном животу
- биографија

2. Породица

- чланови уже и шире породице
- односи у ужој и широј породици
- важни догађаји у породици и породичне прославе

3. Свакодневица

- свакодневне активности
- становање
- одећа

4. Друштвени живот

- спортске активности, забава, игре, хобији, музика, излети
- изласци, спортске приредбе, концерти и изложбе
- организација слободног времена

5. Путовање, туризам

- организовање путовања; возни ред и сналажење на станици или на аеродрому
- врсте превозних средстава
- туристичка понуда и потражња
- промотивни летци, плакати, туристички каталози, културна понуда

6. Прехрана

- храна и пиће, оброци, врсте ресторана
- врсте продавница и производи

- омиљена јела и рецепти
- специјалитети Шпаније, Хиспанске Америке и Хрватске
- здрава прехрана

7. Здрав живот

- брига за здравље, нега тела, хигијенске навике
- здрав начин живота
- болести и незгоде

8. Животна средина

- заштита животне средине
- однос према животињама
- атмосферске прилике
- живот на селу и у граду

9. Наука, уметност, технологија и медији

- штампа, радио, телевизија, интернет, кинематографија
- друштвене мреже
- зависност од технологије
- технологија и здравље, улога технологије у свакодневном животу
- однос према књизи

10. Привреда

- врсте занимања, огласи за запослење, услужне делатности
- типични хиспански производи и робне марке
- огласи и промотивне поруке
- популарна занимања

11. Актуелне друштвене и културолошке теме

- пријатељство, односи међу младима, односи међу младима и одраслима
- запошљавање младих
- равноправност полова, живот у вишекултурној заједници
- јавне службе и волонтирање

12. Образовање и свет рада

- школске активности и живот у школи
- школски предмети и изваннаставне активности
- учење страних језика и вишејезичност
- важност учења страних језика

13. Хиспански свет и Хрватска

- симболи, знаменитости, личности и догађаји
- обичаји и благодани
- национална гастрономија
- географске одлике

Граматичке структуре

- Именица и придев
- Компарација придева
- Апсолутни суперлатив (-ísimo)
- Прилози
- Лична заменица – субјекат (облици и употреба)
- Лична заменица – индиректни и директни објекат
- Рефлексивна заменица
- Присвојни придеви и заменице
- Показни придеви и заменице
- Упитни придеви и заменице
- Одређени и неодређени члан; сажимање члана са предлозима *a* и *de*; употреба
- Предлози *a*, *en*, *de*, *por*, *para* (систематизација)
- Главни и редни бројеви
- Употреба глагола *ser* и *estar*
- Безлични облик глагола *haber* – *hay*
- Герундив (творба и употреба; *estar* + *gerundio*)
- Глаголске перифразе (*Perífrasis verbal*: *tener que* + инфинитив; *hay que* + инфинитив, *ir a* + инфинитив)
- Глаголске перифразе (*Perífrasis verbal*: *volver a* + инфинитив; *acabar de* + инфинитив; *seguir* + герундив; *dejar de* + инфинитив)
- Презент
- Императив

- Перфекат (*Pretérito perfecto actual*)
- Аорист (*Preterito indefinido*)
- Имперфекат (*Pretérito imperfecto*)
- Зависне реченице (узрочне, временске, намерне и реалне условне)

